

[Tastesen.]

ceret, de tog tid ved retten, og benådning blev i højere grad brugt over for denne gruppe.

Hvis derfor historien skulle gentage sig på den ene eller den anden måde, bør det ikke være dette folketing, som er besjælet af fredsidealet, der har ansvaret for, at mennesker kan dømmes til døden.

Mindretallet har kun ét væsentligt argument for dødstraffens bevarelse, og det er, at vi kan udsætte os for en lovgivning med tilbagevirkende kraft, som det var tilfældet i 1945. Denne risiko må vi bære. Jeg vil bare ikke være med til, at der skal være et retligt grundlag for anvendelsen af dødsstraffen under eller efter en eventuelt tredje krig, som kan bruges af dem, som har magten i en sådan given situation.

Vor holdning må derfor være, at vi skal respektere menneskelivet. Vi bør ikke i dansk lovgivning gå ud over grænsen mellem liv og død, og derfor bør dette lovforslag vedtages. Det er ikke værdigt for et folk, der påberåber sig en høj kulturel standard, at bevare begrebet dødsstraf i sin lovgivning. Derfor bør vi følge de lande i verden, der allerede fuldstændig har afskaffet dødsstraffen. Vi vil herefter også med god samvittighed kunne tage del i det internationale arbejde inden for rammerne af FN for at indføre mere humane retstilstande de mange steder, hvor der trænges til det.

Dette lovforslag taler til hver enkelts samvittighed. På socialdemokratiets vegne udtrykker jeg håbet om, at der findes et flertal for dets vedtagelse her i folketinget.

Mette Madsen (V):

Jeg vil gerne sige til hr. Tastesen, der taler om respekten for menneskelivet, at vi vil netop bevare den lov, vi har, fordi den sigter på mennesker, der virkelig har vist mangel på respekt for menneskelivet ved at have gjort sig skyldig i handlinger, der medfører så hård en straf, som dødsstraffen er. Det er folk, der selv ingen respekt har for menneskelivet.

Poul Dam (SF):

Jeg er nødt til at begynde med to principielle erklæringer. Socialistisk folkeparti er modstander af dødsstraffen. Socialistisk folkeparti er modstander af krig. Men sociali-

stisk folkeparti er tilhænger af at se virkeligheden i øjnene, og når man kender den lovgivnings historie, som her foreslås ophævet, ved man, at den bygger på erkendelsen af en højst ubehagelig, men også yderst reel virkelighed.

Jeg havde lejlighed til i 1944-45 at følge den debat i modstandsbevægelsen og den illegale presse, der førte frem til kravet om en lovgivning med tilbagevirkende kraft, som indeholdt dødsstraf efter besættelsens ophør, og jeg havde lejlighed til i 1945 — som følge af visse bekendtskaber, jeg havde i den daværende regering og i det daværende folketing — at følge forhandlingerne om den oprindelige tilbagevirkende straffelov ganske nøje.

Jeg ved derfor meget om, hvilke bevæggrunde der var gældende for de pågældende mennesker. Det drejede sig i første omgang om at gøre det løbende opgør under besættelsen så lidt blodigt og så sikkert som overhovedet muligt. Dette forudsatte, at der i modstandsbevægelsen og i den del af befolkningen, der tilsluttede sig modstandsbevægelsen, kunne skabes en forventning om, at der ville blive gennemført et retsopgør bag efter. Dette retsopgør blev gennemført. Ved at løfterne blev holdt, gjorde man noget, der efter min mening var hæderligt, og man havde altså derigennem undgået mange ulykkelige tilfælde af selvtægt i slutningen af besættelsestiden og lige omkring befrielsen.

På den anden side ved enhver, at en tilbagevirkende straffelov er noget overmåde ulykkeligt. Vi ved også, og det ved måske især den, der havde lejlighed til at følge de politiske forhandlinger i sommeren 1945 nøje, at retsopgørets udformning havde mange ulykkelige sider, herunder det, som hr. Tastesen nævnede, nemlig at visse dødsdomme blev fuldbyrdet over forbrydere, som faldt ind under loven, men som måske objektivt betragtet var mindre skyldige end andre, som i næste omgang slap med en livslang fængselsstraf og en efterfølgende forholdsvis hurtig benådning. Det er ikke nogen periode, vi kan se tilbage på med fuldstændig tilfredshed. Men jeg vil stadig væk hævde, at vi ved den måde, man handlede på i 1945, undgik et retsløst opgør.

Det var også argumentationen, da man i 1952 lavede den særlige lov om dødsstraf for